

$$ES = 0,28 F + 0,14 L + 0,14T + 0,11 P + 0,11 I + 0,11 E + 0,11 S.$$

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивними, для кожного суб'єкта господарювання, завданнями щодо забезпечення стабільності функціонування та досягнення стратегічних цілей діяльності.

Єфременко О. В.,

Східноукраїнський
національний університет
імені Володимира Даля, Україна

Yefremenko O. V.

Volodymyr Dahl East Ukrainian
National University, Ukraine

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто фактори, що впливають на конкурентоспроможність та конкурентостійкість підприємств. Виділено основні з них для оцінки конкурентостійкості підприємства

STABILITY OF ENTERPRISES FACTORS OF COMPETITIVENESS

Factors which influence on competitiveness and competitiveness — stability of enterprises are considered. The basic from them are selected for the estimation of competitiveness — stability of enterprise.

Невід'ємною рисою сучасної економіки є конкуренція, за умов якої підприємства прагнуть забезпечити свою конкурентоспроможність. Разом з тим, важливим є не лише наявність конкурентоспроможності, але і її стабільність. Тому конкурентостійкість підприємства як критичний атрибут його конкурентоспроможності є актуальним питанням економічної науки та практики діяльності підприємств.

Дослідженню різних аспектів конкурентостійкості підприємств було присвячено праці таких учених, як І.В. Булах, В.Л. Дикань, С.В. Захарова, С.А. Мохначев, Т.Б. Надтока, О.В. Печеркіна, Л.Р. Прус, Ю.А. Сімах, У.Л. Сторожилова, О.М. Тридід, В.В. Чернега, М. В. Чорна та ін.

Детальному вивченню факторів конкурентостійкості підприємств було приділено увагу О.В. Печеркіною, яка представила систематизовану класифікацію факторів конкурентостійкості (за сферою прояву, за ступенем залежності, за ступенем впливу, за ступенем вимірювання, за часом впливу, за рівнем управлінських рішень, за постійністю впливу тощо) [4]. Проте, широко розкрит-

ши вказану класифікацію, автор майже не приділив уваги конкретному зазначенню переліку існуючих факторів конкурентостійкості підприємств. Крім того, деякі фактори зазначені як фактори конкурентостійкості, на нашу думку, є факторами конкурентоспроможності. Хоча ймовірність, що фактори конкурентоспроможності одночасно впливають на конкурентостійкість і навпаки, незначна. Розглянемо деякі представлені сучасними авторами класифікації факторів конкурентоспроможності підприємств.

Так, базуючись на працях М. Портера Ірина Ємельянова виділила такі групи факторів конкурентоспроможності: основні й розвинені; загальні й спеціалізовані; природні та штучно створені; зовнішні і внутрішні [3, с. 20]. І.В. Багрова та О.Г. Нефедотова за результатами дослідження конкурентоспроможності підприємств визначили, що не слід надавати перевагу окремим факторам, оскільки неврахування певних чинників може знизити можливість підприємства та спричинити хаотичні дії при підтримці визначеного рівня конкурентоспроможності [1, с. 14]. За роллю факторів у забезпеченні конкурентної переваги виділяють основні та другорядні фактори, за спрямованістю дії факторів їх поділяють на стимулюючі і стримуючі, за рівнем взаємообумовленості — незалежні (первинні) та похідні (вторинні) [3, с. 21].

Що ж до факторів конкурентостійкості підприємств, то І.В. Булах виділила функціональні та структурні складові системи внутрішніх факторів конкурентостійкості підприємства. До функціональних вона віднесла фінансовий, матеріальний, інтелектуальний капітал, що включав людський, організаційний, клієнтський капітали. До структурних складових автором було віднесено лінгвістичні змінні: стійкість системи маркетингу; стійкість виробничої системи; стійкість кадрів; ефективність фінансової і інвестиційної діяльності; якість управління; рівень соціальної відповідальності. Система зовнішніх факторів конкурентостійкості підприємства містить такі складові, як фактори «віддаленого середовища» та фактори «конкурентного середовища» [2, с. 9]. Зауважимо, що вказані фактори впливу на конкурентостійкість підприємства були виділені для підприємств зв'язку. Серед інших праць також виявлено відсутність виділення уніфікованих (типових) факторів конкурентостійкості підприємств для всіх галузей.

На нашу думку, основними факторами конкурентостійкості підприємства (незалежно від галузі) є швидкість змін у галузі, інтенсивність конкуренції, ретроспективна стабільність та невідтворювання конкурентних переваг. Деталізація вказаних факторів є об'єктом подальших досліджень.

Тож, за змістом, характером, силою і масштабами впливу, тривалістю фактори конкурентостійкості неоднакові. Причини, які породжують ці фактори, також різні. За характером фактори можуть бути типовими для всіх галузей, специфічними для певної галузі та індивідуальні. Деякі фактори мають комбінований характер і пов'язані між собою. Для оцінки конкурентостійкості підприємства необхідно враховувати вплив типових (основних) факторів.

Література

1. *Багрова І.В.* Складові та фактори конкурентоспроможності / І.В. Багрова, О.Г. Нефедова // Науковий журнал «Вісник економічної науки України». — 2007. — № 1(11). — С. 11—16.

2. *Булах І.В.* Оцінка конкурентоспроможності підприємства електрозв'язку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 / І.В. Булах; ОНАЗ ім. О.С. Попова. — О., 2008. — 20 с.

3. *Ємельянова І.* Класифікація факторів конкурентоспроможності аграрних підприємств / І. Ємельянова // Економіка. — 2010. — № 2 (102). — С. 20—23.

4. *Печеркина Е.В.* Классификация факторов конкурентоустойчивости предприятия [электронный ресурс] / Е.В. Печеркина // Вестник Оренбургского государственного университета. — 2005. — № 8. — Режим доступа: www.osu.ru

Жигалкевич Ж.М.
Національний технічний
університет України «КПІ»

Zhygalkevych Zh.
National Technical University
of Ukraine 'KPI'

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ МАШИНОБУДІВНИХ КЛАСТЕРІВ

The STAGES OF MACHINE- BUILDING CLUSTERS FORMING

Представлено визначення кластера та його характерні ознаки; на основі аналізу наукових досліджень виявлено основні етапи формування машинобудівних кластерів

Determinations of cluster and its characteristics are presented; on the basis of scientific researches analysis the main stages of machine-building clusters forming are found out

Перехід до інноваційного розвитку підприємств характеризується пошуком нових організаційних форм підвищення їхньої конкурентоспроможності. В якості такої форми у фаховій зарубіжній та вітчизняній літературі розглядаються кластери, під якими розуміють [4]: